

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
İÇİNDEKİLER	7
KISALTMALAR	13
GİRİŞ.....	15

BİRİNCİ BÖLÜM

TEMEL CEZA ADALET MODELLERİ VE UZLAŞTIRMA KURUMUNA İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR

I. ADALET KAVRAMI VE TEMEL CEZA ADALET MODELLERİ.....	19
A. Adalet Kavramı	19
B. Geçmişten Günümüze Temel Ceza Adalet Modelleri	22
1. Cezalandırıcı Adalet Modeli.....	24
2. Tazmin Edici (Düzeltilici) Adalet Modeli	27
3. Onarıcı Adalet Modeli.....	29
a. Onarıcı Adalet Kavramı, Onarıcı Adaletin Amacı ve Özellikleri	29
b. Onarıcı Adalet Programlarının Ceza Hukukunda Kullanılmasına İlişkin Temel İlkeler	34
c. Onarıcı Adalet Programlarının Ceza Hukukunda Kullanılmasına İlişkin Modeller	36
(1) Mağdur – Fail Uzlaştırması	37
(2) Konferans Sistemi (Grup Toplantıları)	39
(3) Ceza Belirtme Çemberi (Cezalandırıcı Halka)	41
4. Dönüştürücü Adalet Modeli	42
5. Temel Adalet Modellerinin Karşılaştırılması	43
II. TEMEL UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLLARI	46
A. Yargısal Çözüm Yolları.....	46
1. Mahkeme Çözüm Yolu.....	46
2. Tahkim Çözüm Yolu	47
B. Dostane (Alternatif) Çözüm Yolları	47
1. Uzlaştırma.....	50
2. Arabuluculuk Çözüm Yolu.....	50
3. Müzakere Çözüm Yolu.....	51
III. UZLAŞTIRMA KURUMUNA İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR VE ZAMAN BAKIMINDAN UYGULAMA	52
A. Maddi Ceza Hukuku, Ceza Muhakemesi Hukuku ve İnfaz Hukuku Kavramları	52
B. Ceza Hukukuna İlişkin Kanunların Zaman Bakımından Uygulanması	53

C. Suç Ve Kabahat Kavramları	56
D. Soruşturma Ve Kovuşturma Kavramları	58
E. İhbar, Şikâyet, Şikâyetçi (Müşteki) ve İzin Kavramları	58
F. Şüpheli, Sanık, Hükümlü, Mağdur, Suçtan Zarar Gören, Katılan Kavramları	66
G. Çocuk Kavramı.....	69
H. Müdafii ve Vekil Kavramları	73
İ. Kast Kavramı.....	73
J. Taksir Kavramı	74
K. Hapis Cezası, Disiplin Hapsi, Tazyik Hapsi ve Güvenlik Tedbirleri Kavramları	76
L. Adli Para Cezası, İdari Para Cezası, Tazminat ve Edim Kavramları.....	78

İKİNCİ BÖLÜM

UZLAŞTIRMA KURUMUNA İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER VE UZLAŞTIRMA KURUMUNA İLİŞKİN İLKELER

I. UZLAŞTIRMA KURUMUNA İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER	81
A. Uzlaştırma Kavramı ve Uzlaşmadan Farkı.....	81
B. Uzlaştırma Kurumunun Hukuki Niteliği	85
C. Uzlaştırma Kurumunun Türk Hukuku'ndaki Tarihsel Gelişimi	94
D. Uzlaştırma Kurumunun Amacı.....	104
E. Uzlaştırma Kurumunun Faydaları.....	106
1. Fail Açısından Faydaları	106
2. Mağdur Açısından Faydaları.....	107
3. Kamu / Toplum Açısından Faydaları.....	109
4. Ceza Adalet Sistemine Yönelik Faydalar	110
II. UZLAŞTIRMAYA İLİŞKİN İLKELER	111
A. Uzlaştırmanın Temel İlkeleri.....	111
1. Uzlaştırmanın Tarafların Özgür İradesine (Gönüllülüğe) Dayanması	115
2. Tarafların Temel Haklarının Korunması.....	116
3. Tarafların ve Kanuni Temsilcilerin Ceza Muhakemesi Hukuk Sisteminin Kabul Ettiği Temel Güvencelere Sahip Olması.....	116
4. Gerektiğinde Tercüman ya da Bilirkişi Atanması.....	117
5. Tarafların Bilgilendirilmesi (Aydınlatma Yükümlülüğü)	119
6. Tarafların Özel Durumları Varsa Bu Özel Durumların Dikkate Alınması	120
7. Gizlilik.....	121
a. Gizlilik Yükümlülüğünün Kapsamı	122
b. Gizlilik Yükümlülüğünün İstisnaları.....	123
c. Gizlilik Yükümlülüğünün İhlalinin Hukuki Sonuçları	126
8. Uzlaştırmayı Sağlayacak Uygun Tedbirlerin Alınması	130
B. Uzlaştırmaya İlişkin Etik İlkeler	130
1. Bağımsızlık ve Tarafsızlık	132
2. Görevi Özenle (Dürüstlük Kurallarına Uygun Şekilde) Yerine Getirme.....	133
3. Taraflara Nazik ve Saygılı Davranma	134

4. Ön Yargılı Olmama.....	134
5. Taraflara Eşit Davranma	135
6. Uzlaştırmacının Taraflarla Menfaat Çatışması Olmaması Yükümlülüğü	135
7. Uzlaştırmacının Aynı Olayda Vekil veya Müdafii Olarak Görev Üstlenmeme Yükümlülüğü	136
8. Menfaat Temin Etmeme.....	137
9. Görevinin Saygınlığını ve Kişilerin Adalet Olan Güvenini Koruma	137

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MADDİ CEZA HUKUKU VE CEZA MUHALEMESİ HUKUKU İLKELERİ KARŞISINDA UZLAŞTIRMA

I. ADİL YARGILANMA HAKKI VE UZLAŞTIRMA.....	139
II. MASUMİYET (SUÇSUZLUK) KARİNESİ VE UZLAŞTIRMA	143
III. KAMU DAVASININ MECBURİLİĞİ İLKESİ VE UZLAŞTIRMA	144
IV. MADDİ GERÇEĞİN ARAŞTIRILMASI İLKESİ VE UZLAŞTIRMA	145
V. ŞİKAYET, ŞİKAYETTEN VAZGEÇME VE UZLAŞTIRMA	146
VI. GEÇMİŞE YÜRÜME YASAĞI VE UZLAŞTIRMA	148
VII. KANUN YOLLARI VE UZLAŞTIRMA	148
VIII. MÜSADERE VE UZLAŞTIRMA	149
IX. TEKERRÜR VE UZLAŞTIRMA.....	150
X. KORUMA TEDBİRLERİ NEDENİYLE TAZMİNAT VE UZLAŞTIRMA	152
XI. ETKİN PİŞMANLIK VE UZLAŞTIRMA	153

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK CEZA MUHALEMESİ HUKUKUNDA UZLAŞTIRMA

I. UZLAŞTIRMA KURUMUNUN ŞARTLARI.....	157
A. Suçun Uzlaştırma Kapsamında Bir Suç Olması.....	158
1. Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kalan Suçlarda Uzlaştırma	159
a. Şikâyetle Bağlı Suçlarda Uzlaştırma	159
b. Şikâyetle Bağlı Olup Olmadığına Bakılmaksızın Katalog Şeklinde Belirlenen Suçlarda Uzlaştırma.....	165
2. Özel Kanunlar Kapsamında Uzlaştırma.....	167
3. Uzlaştırmaya Tabi Olmayan Suçlar	169
a. Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Uzlaştırma	169
b. Uzlaştırma Kapsamına Giren Bir Suçun Uzlaştırma Kapsamına Girmeyen Bir Suçla Birlikte Aynı Mağdura Karşı İşlenmesi	171
c. Israrlı Takip Suçu	178
d. Önödemeye Tabi Suçlar	179
e. Mağdura Ya Da Suçtan Zarar Göreni Kamu Tüzel Kişisi Olan Suçlar	180
f. Kanunda Açık Hükümle Uzlaştırmacının Yasaklandığı Suçlar	181
B. Suçun İşlendiğine Dair Yeterli Şüphe Oluşturacak Delil Bulunması	182

C. Kovuşturma Olanığının Bulunması	184
D. Mağdurun, Suçtan Zarar Görenin Gerçek Kişi veya Özel Hukuk Tüzel Kişisi Olması	187
E. Uzlaştırmanın Yetkili Kimse Tarafından Yapılması.....	192
F. Tarafların Özgür İradeleriyle Uzlaştırmayı Kabul Etmesi	197
G. Uzlaştırmanın Cumhuriyet Savcısı ya da Mahkeme Tarafından Onaylanması	199
II. UZLAŞTIRMA KURUMUNUN UYGULANMA USULÜ	202
A. Soruşturma Evresinde Uzlaştırma Kurumunun Uygulanma Usulü	203
1. Dosyanın Uzlaştırma Bürosuna Gönderilmesi ve Uzlaştırmacı Atanması.....	203
2. Uzlaştırmacının Reddi veya Çekinmesi.....	206
3. Uzlaştırmacıya Verilecek Belgeler	208
4. Uzlaştırmada Müzakere Safhası	209
a. Uzlaşma Teklifi	209
(1) Uzlaştırma Teklifine Davet	210
(2) Uzlaşma Teklifinin Yapılma Zamanı.....	213
(3) Teklifte Bulunacak ve Teklifte Bulunulacak Kişiler	215
(4) Uzlaşma Teklifinde Sıralama	219
(5) Uzlaşma Teklifinin İçeriği	221
(6) Uzlaşma Teklifinin Açıklamalı Tebligat veya İstinabe ya da Segbis Yoluyla Yapılması	225
(7) Hakkında Yakalama Emri Bulunan Şüpheliye Uzlaşma Teklifi	232
(8) Uzlaşma Teklifinin Reddi ya da Uzlaşma Teklifine Cevap Verilmemesi	233
(9) Uzlaşma Teklifinin Yapılamaması	235
b. Uzlaştırma Müzakeresi.....	236
(1) Müzakerelere Katılabilecek Kişiler	237
(2) Müzakerenin Gizliliği.....	240
(3) Müzakere Yapılabilecek Yerler	241
(4) Uzlaştırma Müzakerelerinin Aşamaları	246
(a) Hazırlık Aşaması	246
(b) Toplantı.....	248
(c) Sonuçlandırma (Uzlaştırma Raporunun Hazırlanması ve Cumhuriyet Savcısının Onayı)	250
5. Edim	255
a. Edim Kavramı	255
b. Uzlaştırmada Zararın Belirlenmesi	256
d. Edimin İfası Veya Edimin İfa Edilmemesi.....	266
6. Uzlaştırmada Yer Alan Tarafların Birden Çok Kişiden Oluşması Halinde Uzlaştırma	266
a. Şüpheli Sayısının Birden Fazla Olması	266
b. Mağdur Sayısının Birden Fazla Olması	268

7. Uzlaştırma İşlemlerinin Olumsuz Sonuçlanmasından Sonra Tarafların Kendi Arasında Uzlaşması.....	271
8. Uzlaştırma Sürecinin Süresi ve Bu Sürenin Hukuki Niteliği.....	275
9. Uzlaştırmacının Görevinin Hukuki Niteliği.....	280
10. Cumhuriyet Savcısının Suç Vafında Yanılgısı.....	281
11. Soruşturma Evresinde Uzlaştırmacının Sonuçları.....	282
a. Uzlaştırma Sürecinin Olumlu Sonuçlanması Durumunda Cumhuriyet Savcısı Tarafından Verilecek Kararlar.....	283
(1) Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar.....	283
(2) Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi Kararı.....	285
b. Uzlaştırma İşleminin Olumsuz Sonuçlanması Durumunda Cumhuriyet Savcısı Tarafından Verilecek Kararlar.....	288
12. Üzerinde Uzlaşılan Edimin İfa Edilmemesi.....	290
13. Soruşturma Evresindeki Uzlaştırmada Kanun Yolları ve Zamanaşımı.....	294
14. Uzlaştırmacının Şahsi Haklara Etkisi.....	296
15. Uzlaştırma Sürecindeki Açıklamaların Hukuki Değeri.....	301
16. Uzlaştırmacının Aynı Soruşturma ve/veya Kovuşturmada Bir Kez Yapılabilmesi (Tekrar Uzlaştırma Yasağı).....	303
17. Uzlaştırma Müzakereleri Sırasında Karar Değiştirme ya da Vazgeçme.....	304
18. Taraflardan Birinin Ölmesi.....	306
19. Uzlaştırma Raporunun Hukuki Niteliği.....	309
B. Kovuşturma Evresinde Uzlaştırma Kurumunun Uygulanma Usulü.....	310
1. Kovuşturma Evresinde Uzlaştırma Kurumuna Başvurulmasını Gerektirebilecek Haller.....	311
a. Kovuşturma Konusu Suçun Hukuki Niteliğinin Değişmesi Nedeniyle Eylemin Uzlaştırma Kapsamında Olduğunun Anlaşılması.....	313
b. Kovuşturma Evresine Geçildikten Sonra Kamu Davasına Konu Fiilin Esasen Soruşturma Evresinde Uzlaşma Teklifinde Bulunulması Gereken Bir Suç Olduğunun Anlaşılması.....	315
c. Kovuşturma Evresinde Kanun Değişikliği Nedeniyle Suçun Uzlaşma Kapsamına Girmesi.....	316
d. İddianame Yerine Geçen Belgeyle Kamu Davasının Açılması Nedeniyle Doğrudan Mahkeme Önüne Gelen Uzlaşmaya Tabi Bir Suçun Bulunması.....	318
e. Önceden Yürütülen Uzlaştırma Sürecinin Hukuka Aykırı Olması.....	319
f. Taraflara Ulaşılamadığı İçin Uzlaştırma Teklifinin Yapılamamış Olunması.....	320
2. Kovuşturma Evresinde Uzlaştırma Kurumunun Uygulanma Usulü.....	321
a. Soruşturma Evresiyle Aynı Olan Noktalar.....	322
b. Soruşturma Evresinden Farklı Olan Noktalar.....	322
(1) Kovuşturma Sonunda Sanık Hakkında Mahkûmiyet Hükümü Kurulması Olanağının Bulunması.....	322
(2) Dosyanın Uzlaştırma Bürosuna Gönderilmesi.....	324

(3) Uzlaştırma Raporunun Hazırlanması ve Mahkemeye Onaya Sunulması.....	326
(4) Uzlaştırma İşlemlerinin Olumsuz Sonuçlanmasından Sonra Tarafların Kendi Arasında Uzlaşması	328
3. Kovuşturma Evresinde Uzlaştırmanın Sonuçları.....	330
a. Uzlaştırma Sürecinin Olumlu Sonuçlanması Durumunda Verilecek Kararlar	330
(1) Düşme Kararı.....	330
(2) Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararı	331
(3) Uzlaştırma İşleminin Olumsuz Sonuçlanması Durumunda Verilecek Kararlar.....	334
4. Kovuşturma Evresindeki Uzlaştırmada Kanun Yolları ve Zamanaşımı	335
5. Kovuşturma Evresinde Uzlaştırmada Üzerinde Uzlaşılan Edimin İfa Edilmemesi.....	336
C. Çocuklar Hakkında Uzlaştırma.....	337
1. Suça Sürüklenen (Fail) Çocuklar Hakkında Uzlaştırma	339
2. Korunmaya Muhtaç (Mağdur ya da Suçtan Zarar Gören) Çocuklar Hakkında Uzlaştırma	348
D. Akıl Hastaları, Kısıtlılar ve Ayırt Etme Gücü Olmayanlar Bakımından Uzlaştırma Kurumunun Tatbiki.....	349
E. Sağır ve Dilsizler Bakımından Uzlaştırma Kurumunun Tatbiki.....	352
SONUÇ	355
CEZA MUHALEMESİ KANUNU	373
CEZA MUHALEMESİNDE UZLAŞTIRMA YÖNETMELİĞİ	377
KAYNAKÇA	407